

TUTKIMUSOSIO

24.1.2026

Ilmapuntari 2025: Näkemykset vaikutusvallan jakautumisesta taloutta, työllisyyttä ja kilpailukykyä koskevissa asioissa

EU:lla, suuryrityksillä ja maan hallituksella on monien mielestä liikaa vaikutusvaltaa talous- ja työllisyysasioissa

Tuoreessa Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin myös kansalaisten näkemyksiä eri tahojen vaikutusvallasta maan taloutta, työllisyyttä ja kilpailukykyä koskevissa asioissa. Vastaajien tuli arvioida vaikuttajatahoja kolmiportaisesti sen mukaan, onko niillä mainituissa asioissa liikaa, liian vähän tai sopivasti vaikutusvaltaa. Kysymys mittaa tietoon ja mielikuviin perustuvia käsityksiä eri tahojen vallan nykyisestä määrästä ja käsityksiä siitä, millainen määrä valtaa kullakin arvioitavalla taholla tulisi olla.

Käsitykset vallan määrästä ja määrän ”muutostarpeista” muodostavat olennaisen osan kansalaisten yhteiskuntakuvaa. Näkemykset eri tahojen vaikutusvallasta ilmaisevat pitkälle myös käsityksiä demokratian toimivuudesta.

Yleisin vastaus monien tahojen kohdalla on se, että vaikutusvaltaa on lähinnä sopivasti. Näin on etenkin silloin, kun tarkastellaan näkemyksiä tasavallan presidentin (71 %) ja eduskunnan (63 %) vaikutusvallasta. Kansalaisten voi tulkita olevan tyytyväisiä näiden tahojen mahdollisuuksiin käyttää valtaa.

Liian vähän valtaa omaavien lista on kansalaismielipiteen perusteella lyhyt. Vaikutusvallan puutetta potevat kansalaisten mielestä lähinnä vain kaupungit ja kunnat (33 %) sekä hyvinvointialueet (32 %), jos nekkään. Liian vaikutusvallan haltijoiden luettelo on kirjavampi. Suomalaisista kaksi viidestä arvioi EU:lla (43 %) ja suuryrityksillä (42 %) olevan liikaa vaikutusvaltaa maan taloutta, työllisyyttä ja kilpailukykyä koskevissa asioissa. Noin kolmannes väestöstä ei panisi pahakseen, vaikka myös maan hallituksen (36 %), median (33 %), pääministerin (32 %), työntantajjärjestöjen (32 %) ja luonnonsuojelijoiden (31 %) valtaa näissä asioissa karsittaisiin.

Tuloksia on mahdollista tarkastella myös siten, että liikaa vaikutusvaltaa osoittavista osuuksista vähennetään liian vähän valtaa -vastausten prosenttiosuudet. Saldoluku ilmentää, minkä tahojen vaikutusvaltaa halutaan yhteenlaskettuna lisätä tai vähentää. Näin tarkasteltuna tasavallan presidentille sekä kaupungeille ja kunnille suotaisiin lisää vaikutusvaltaa. EU:n, suuryritysten, maan hallituksen, tiedotusvälineiden ja pääministerin vaikutusvaltaa tiedusteltuihin asioihin haluttaisiin karsia.

Mielipiteet vaikutusvallan kohdallaan olostä ovat jonkin verran muuttuneet vuoden 2020 syksystä. Aiempaa suurempi osa kansalaisista kokee maan hallituksella ja pääministerillä olevan liikaa vaikutusvaltaa. Ammattiyhdistysliikkeeseen kohdistuva kritiikki vallan kahmimisesta on laimentunut. Aiempaa useampi soisi ammattiyhdistysliikkeelle lisää vaikutusmahdollisuuksia.

Hallituspuolueissa karsittaisiin EU:n, ammattiyhdistysliikkeen ja ympäristöjärjestöjen toimintamahdollisuuksia, oppositiopuolueissa hallituksen, pääministerin ja suuryritysten valtaa

Hallitus-oppositio-asetelma heijastuu tuloksissa. Hallituspuolueiden tukijat olisivat taipuvaisia karsimaan EU:n, ammattiyhdistysliikkeen, luonnonsuojelijoiden ja median vaikutusvaltaa. Oppositioapuolueissa puolestaan haluttaisiin suitsia hallituksen, pääministerin ja suuryritysten valta-asemia. Oppositioapuolueiden kannattajista keskimäärää useampi myös katsoo, että ympäristöjärjestöillä on liian vähän vaikutusvaltaa.

Yksittäisten puolueiden kannattajien vastauksista käy ilmi, että SDP:n ja vasemmistoliiton kannattajat ovat muita halukkaampia vähentämään hallituksen ja pääministerin mahtia – todennäköisesti ainakin niin kauan kuin nykyinen hallitus istuu. Perussuomalaisten tukijat ovat tyytymättömiä EU:n, median ja luonnonsuojelijoiden liialliseen valtaan. Kokoomuksen kannattajien mielestä etenkin ammattiyhdistysliikkeellä on liikaa vaikutusvoimaa maan taloutta, työllisyyttä ja kilpailukykyä koskeissa asioissa.

Keskustan tukijat poikkeavat muiden oppositiopuolueiden kannattajista monissa kohdin ja ovat itse asiassa lähempänä hallituspuolueiden rintamaa. Keskustan tukijoista monet arvioivat, että EU:lla, ammattiyhdistysliikkeellä ja luonnonsuojelijoilla on liikaa vaikutusvaltaa. Vihreiden kannattajat puolestaan olisivat lisäämässä etenkin luonnonsuojelijoiden vaikutusmahdollisuuksia ja vähentämässä suuryritysten vaikutusvaltaa.

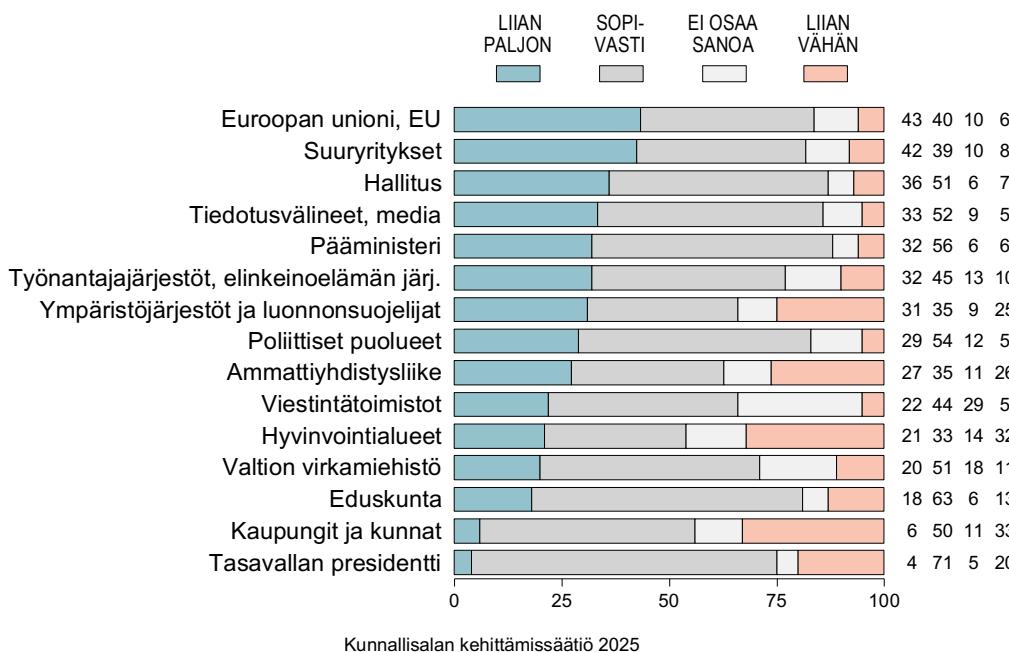
Näkemykset ovat eräiltä osin sidoksissa vastaajien ikään. Tyytymättömyys EU:n, ammattiyhdistysliikkeen, puolueiden, luonnonsuojelijoiden ja viestintätoimistojen valta-asemaan kasvaa johdonmukaisesti iän myötä. Ikääntyneet katsovat nuorempia ikäluokkia useammin näillä tahoilla olevan vaikutusvaltaa liiankin kanssa.

Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 29.11.–3.12.2025. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.001. Vastaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

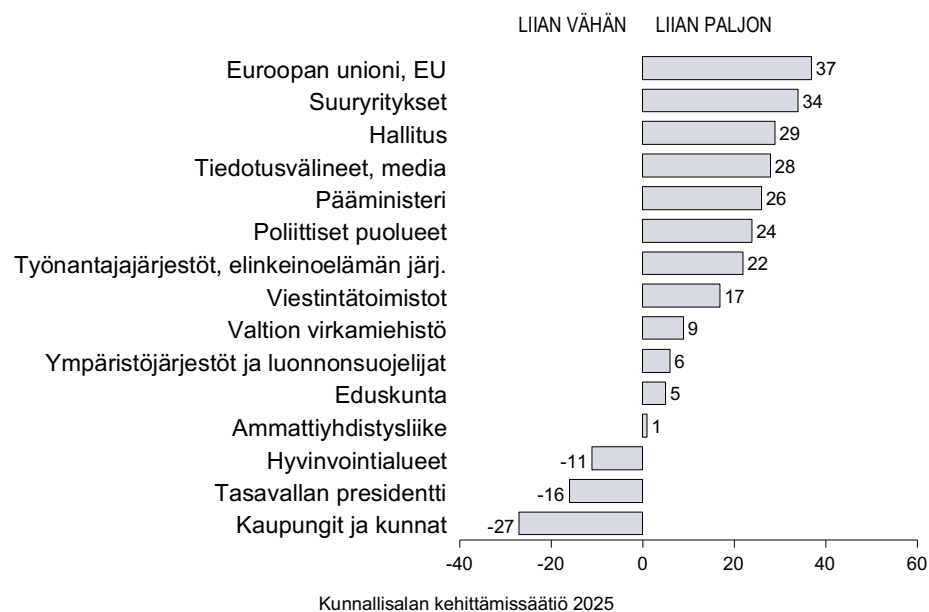
Kuvio 1.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON NYKYISIN VAIKUTUSVALTAA MAAN TALOUTTA, TYÖLLISYYTTÄ JA KILPAILUKYKYÄ KOSKEVISSA ASIOISSA (%).

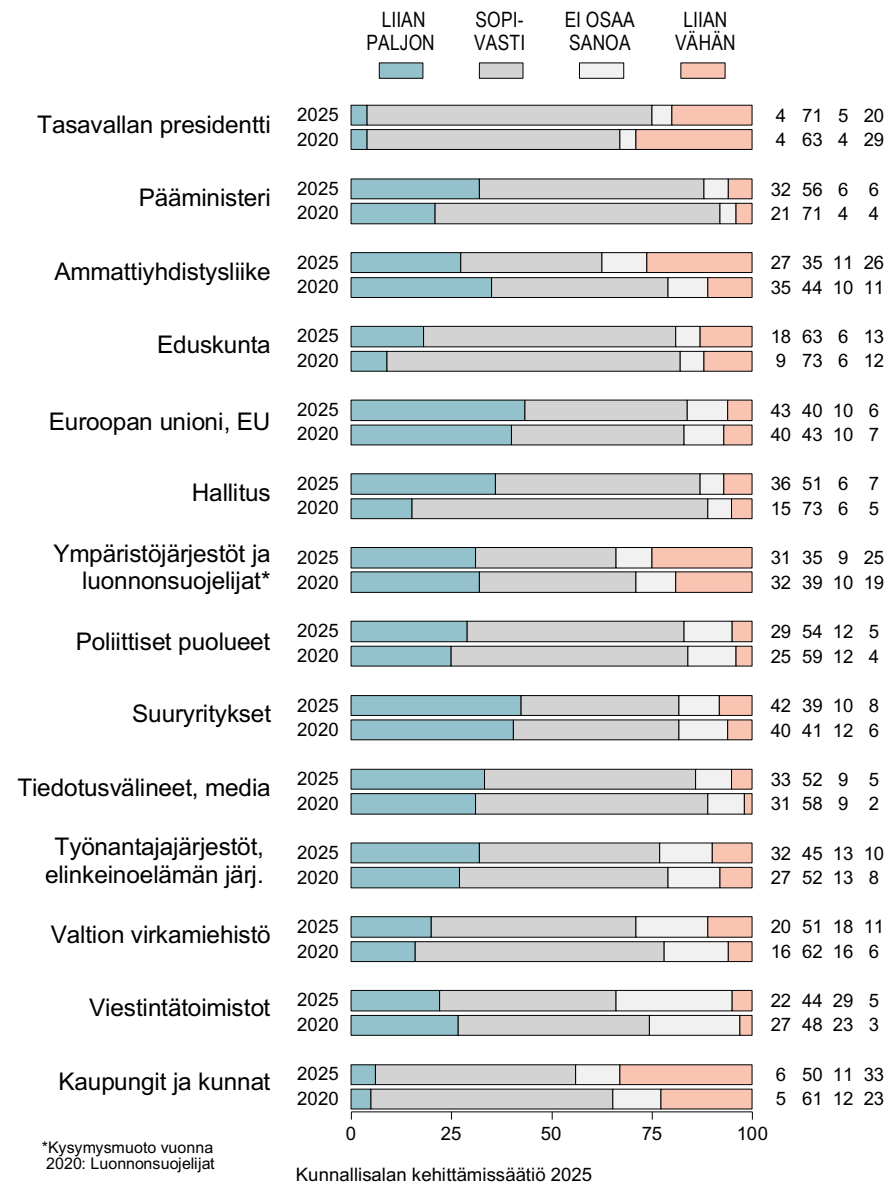
Kuvio 1n.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: ARVIOIN-
 NIT SALDOLUKUINA ('liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

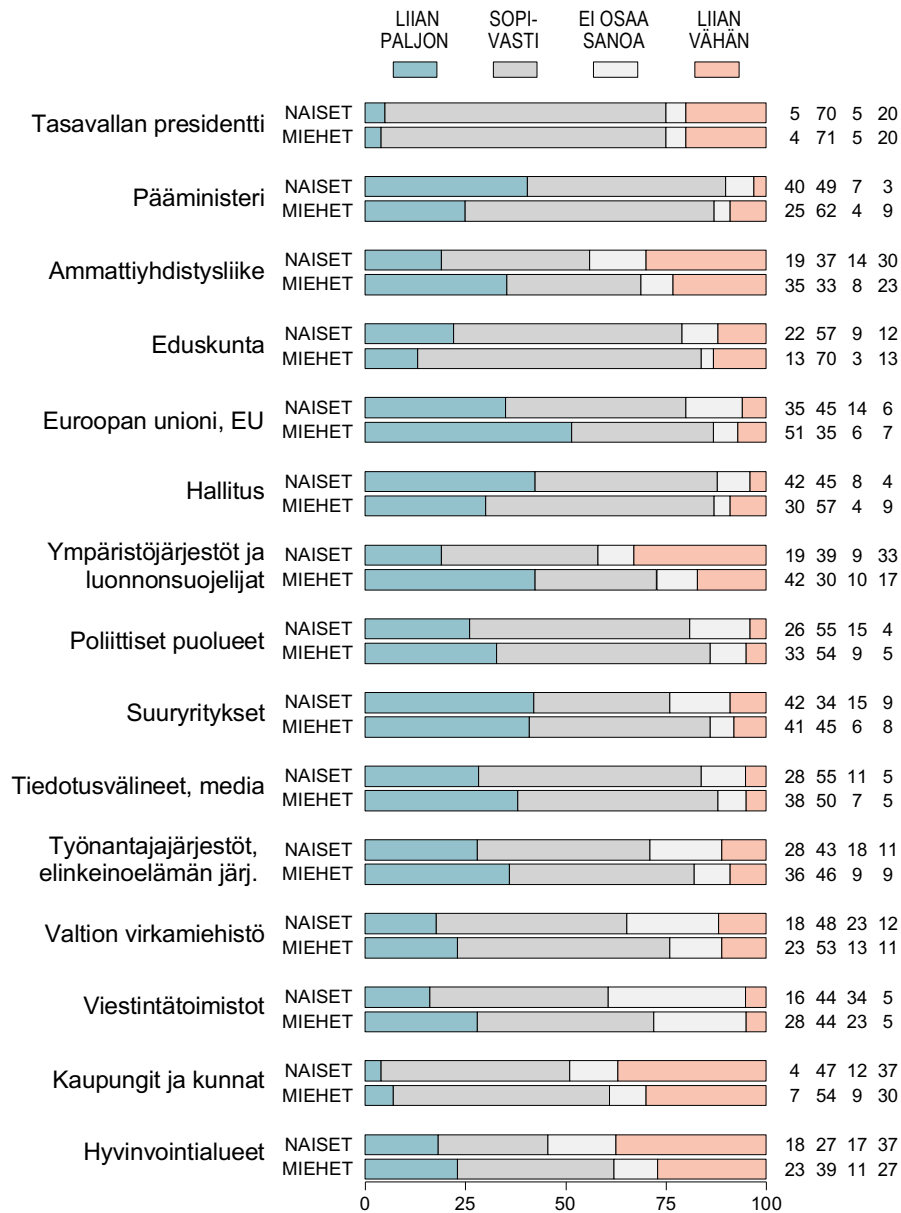
Kuvio 1t.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: ARVIOT SYKSYLLÄ 2020 JA VUODEN 2025 LOPULLA (yhteiset arviointikohteet, %).

Kuvio 1s.

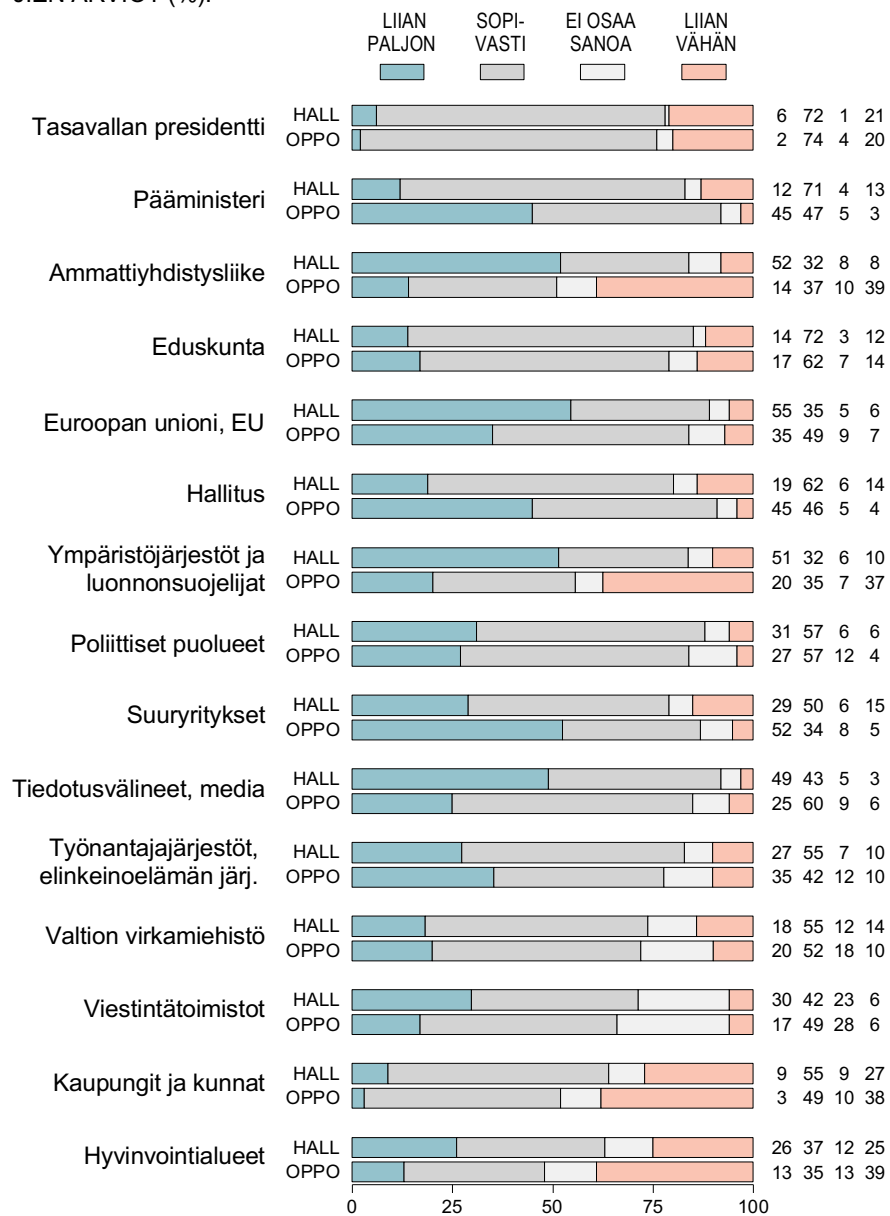
MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: NAISTEN vs. MIEHETN ARVIOT (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

Kuvio 1h.

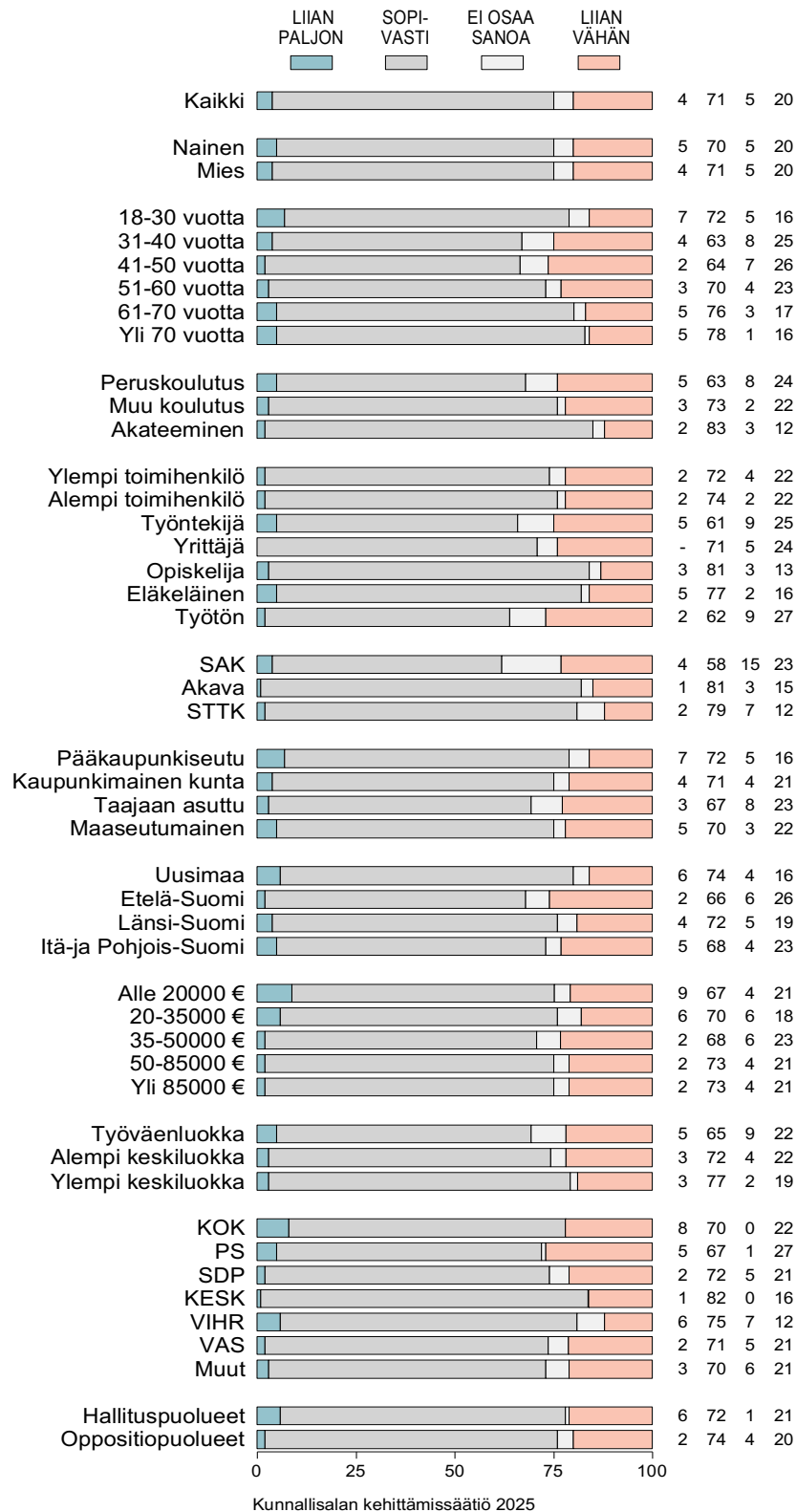
MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJIEN ARVIOT (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

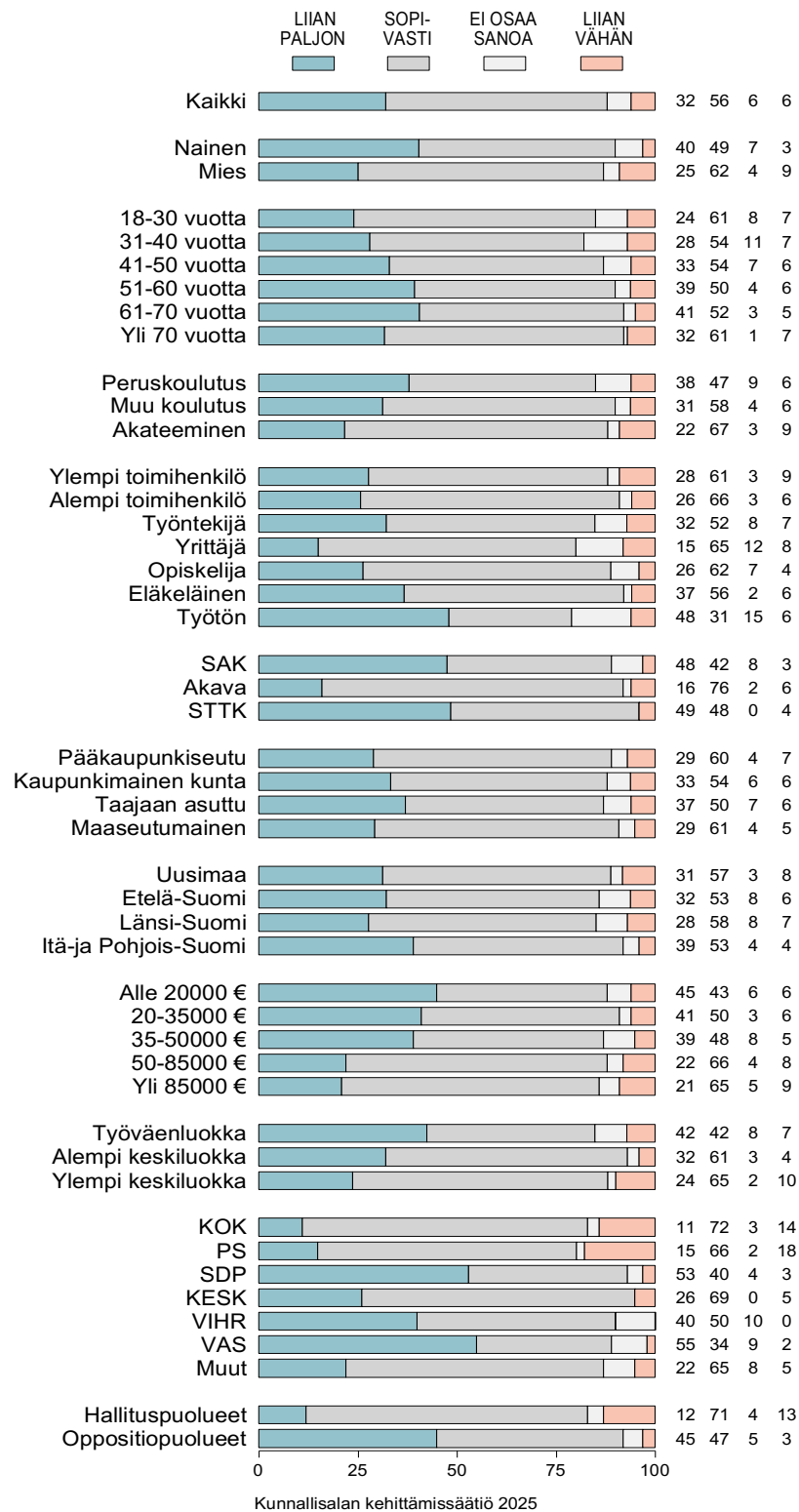
Kuvio 1-1.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 TASAVALLAN PRESIDENTTI (%).

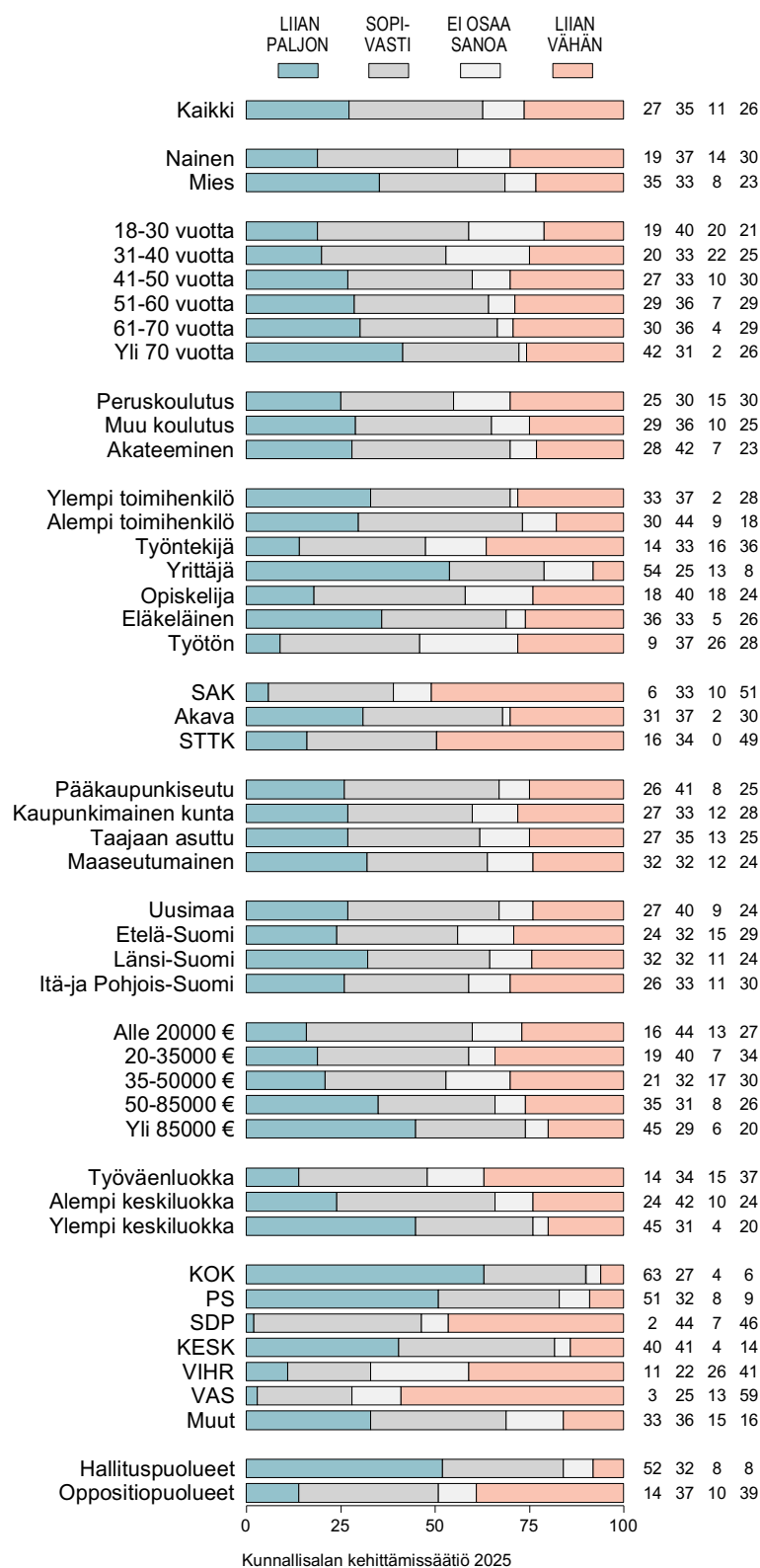
Kuvio 1-2.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 PÄÄMINISTERI (%).

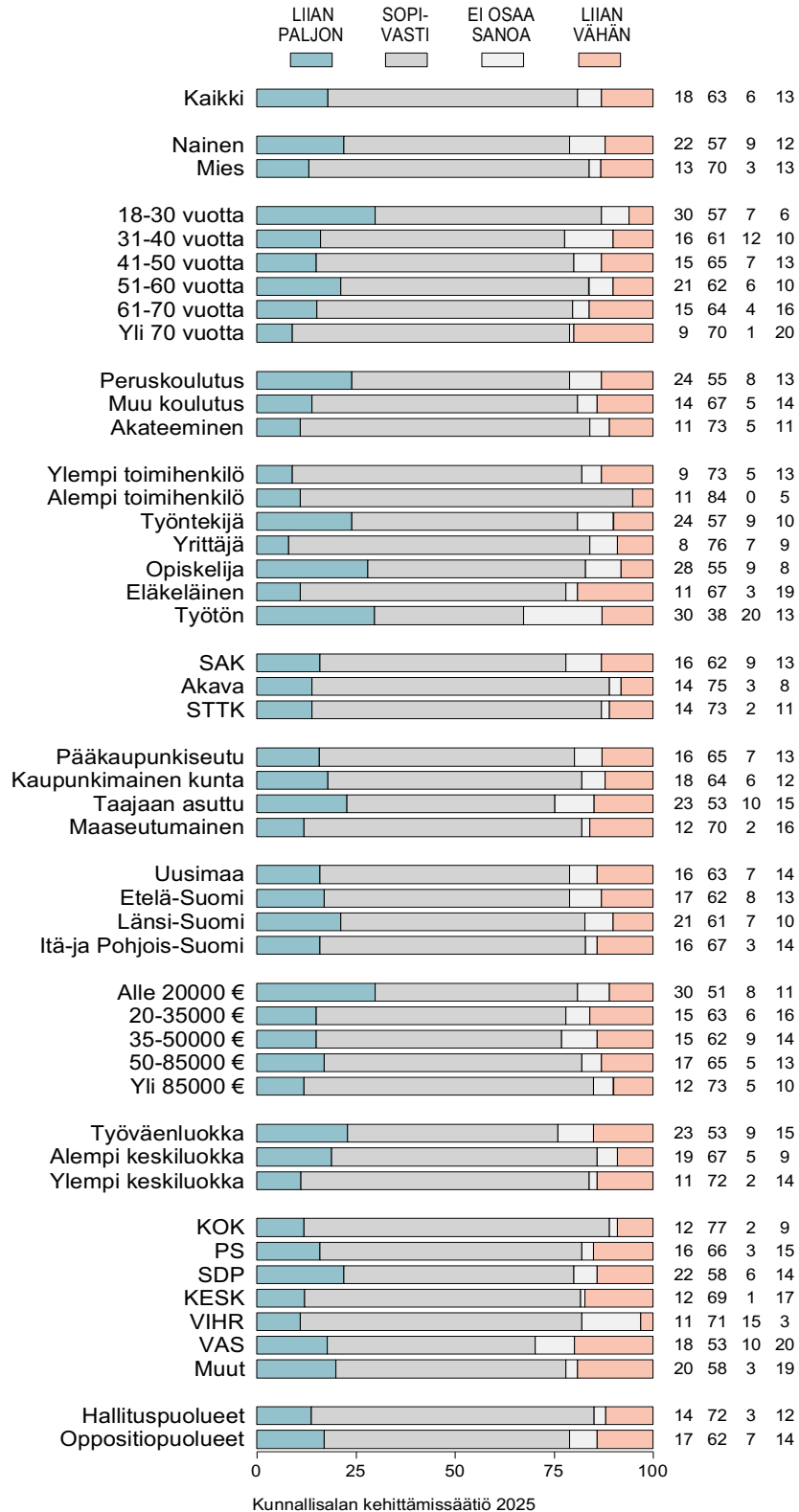
Kuvio 1-3.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 AMMATTIYHDISTYSLIIKE (%).

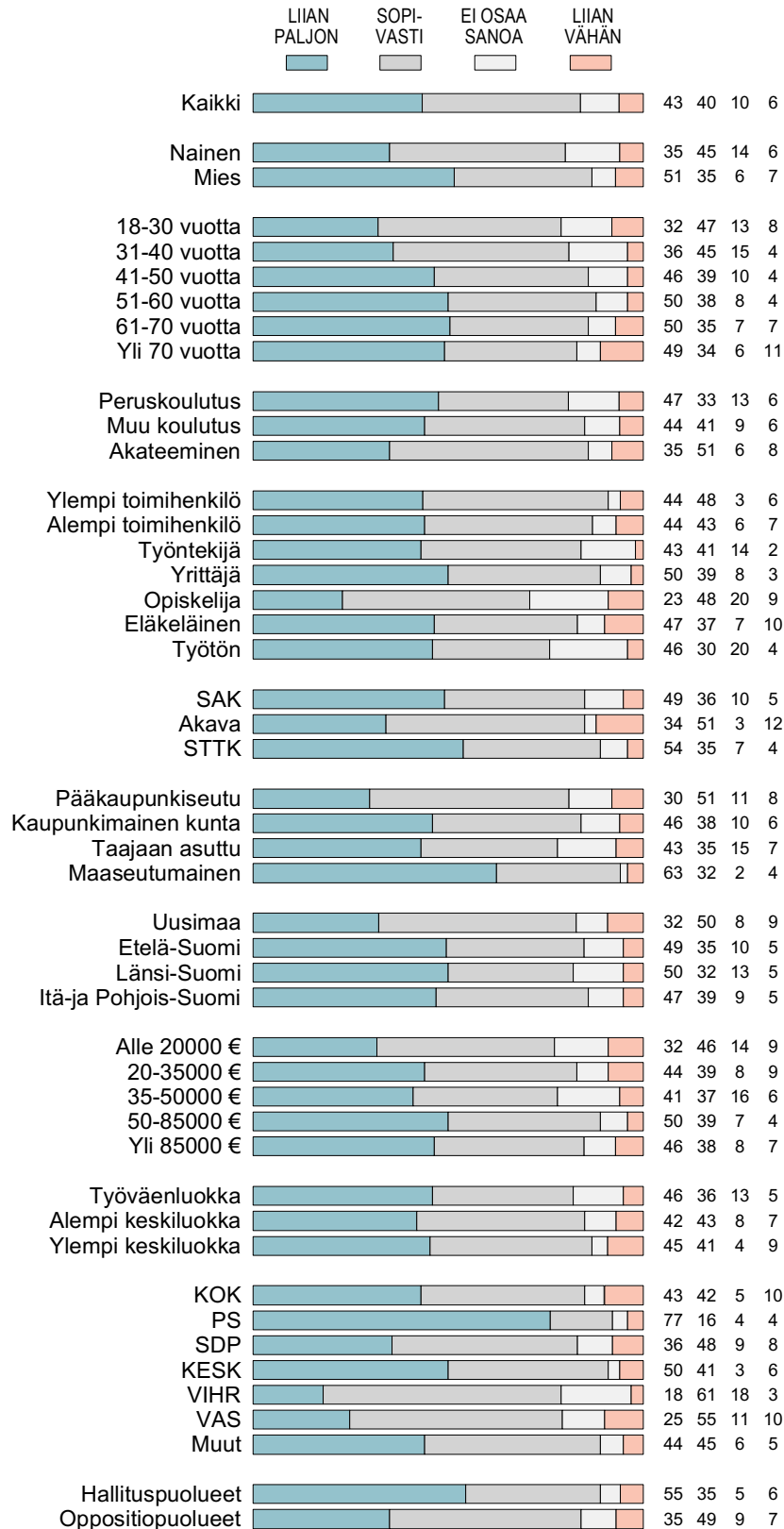
Kuvio 1-4.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 EDUSKUNTA (%).

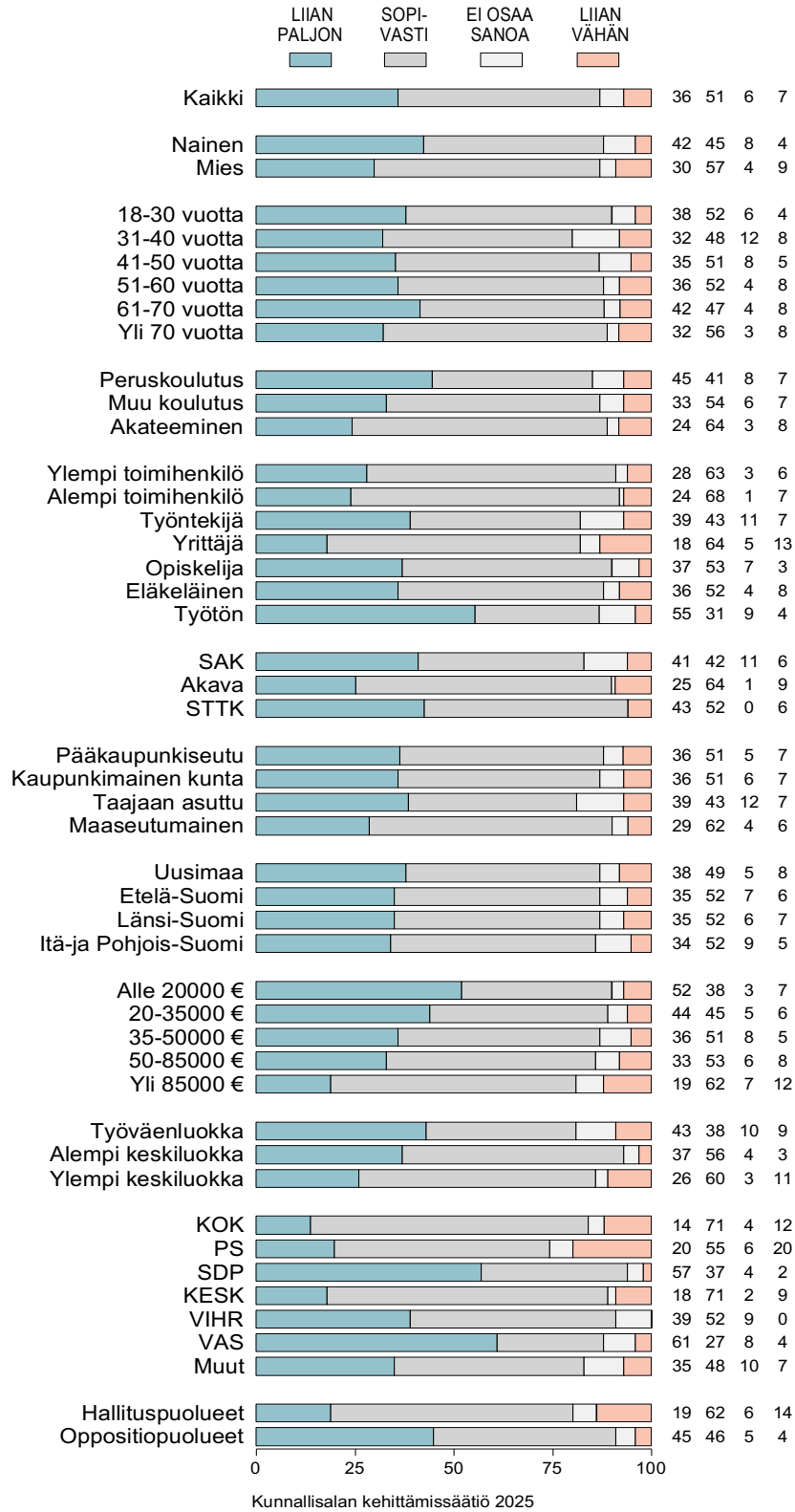
Kuvio 1-5.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 EUROOPAN UNIONI, EU (%).

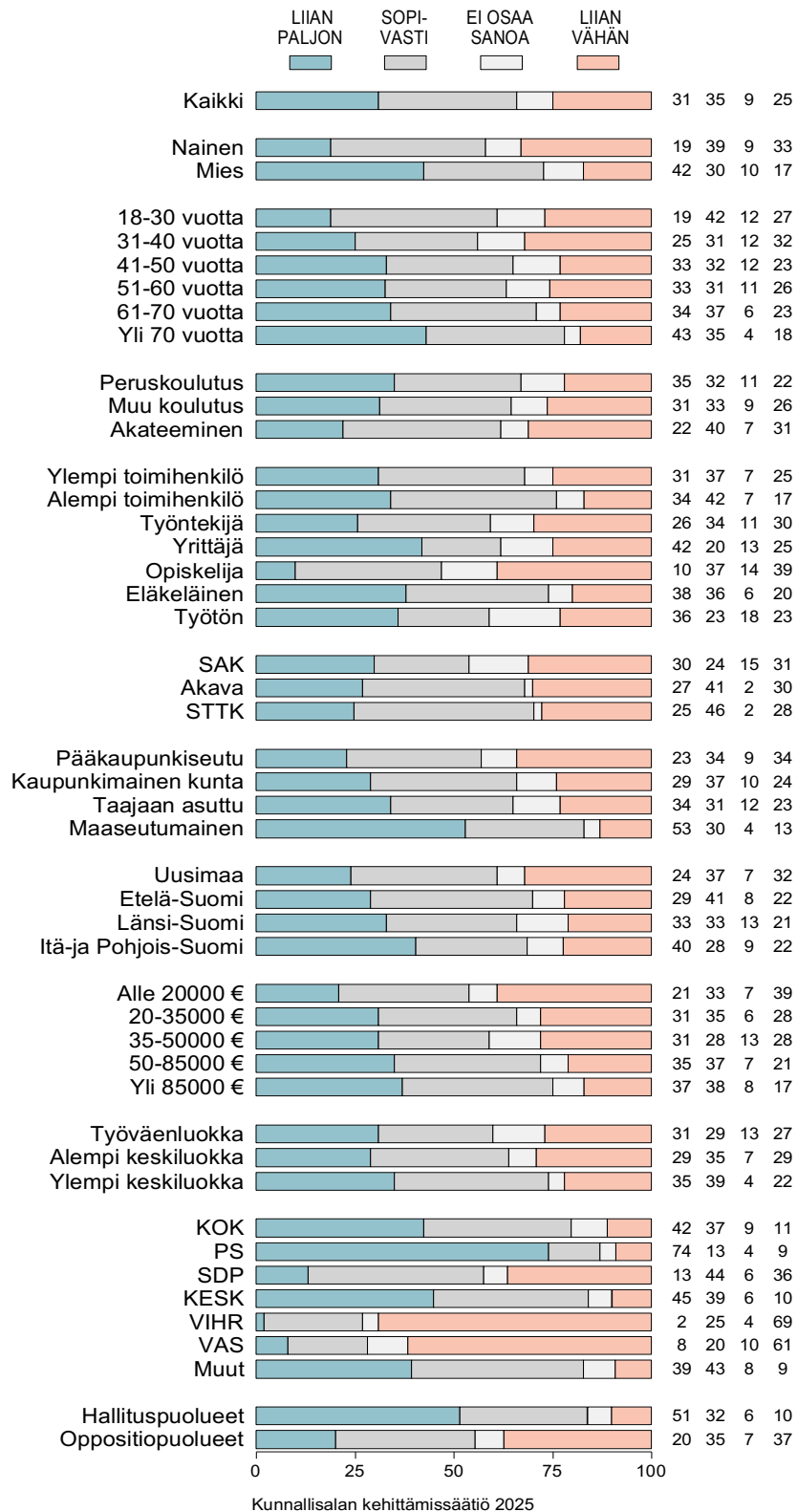
Kuvio 1-6.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 HALLITUS (%).

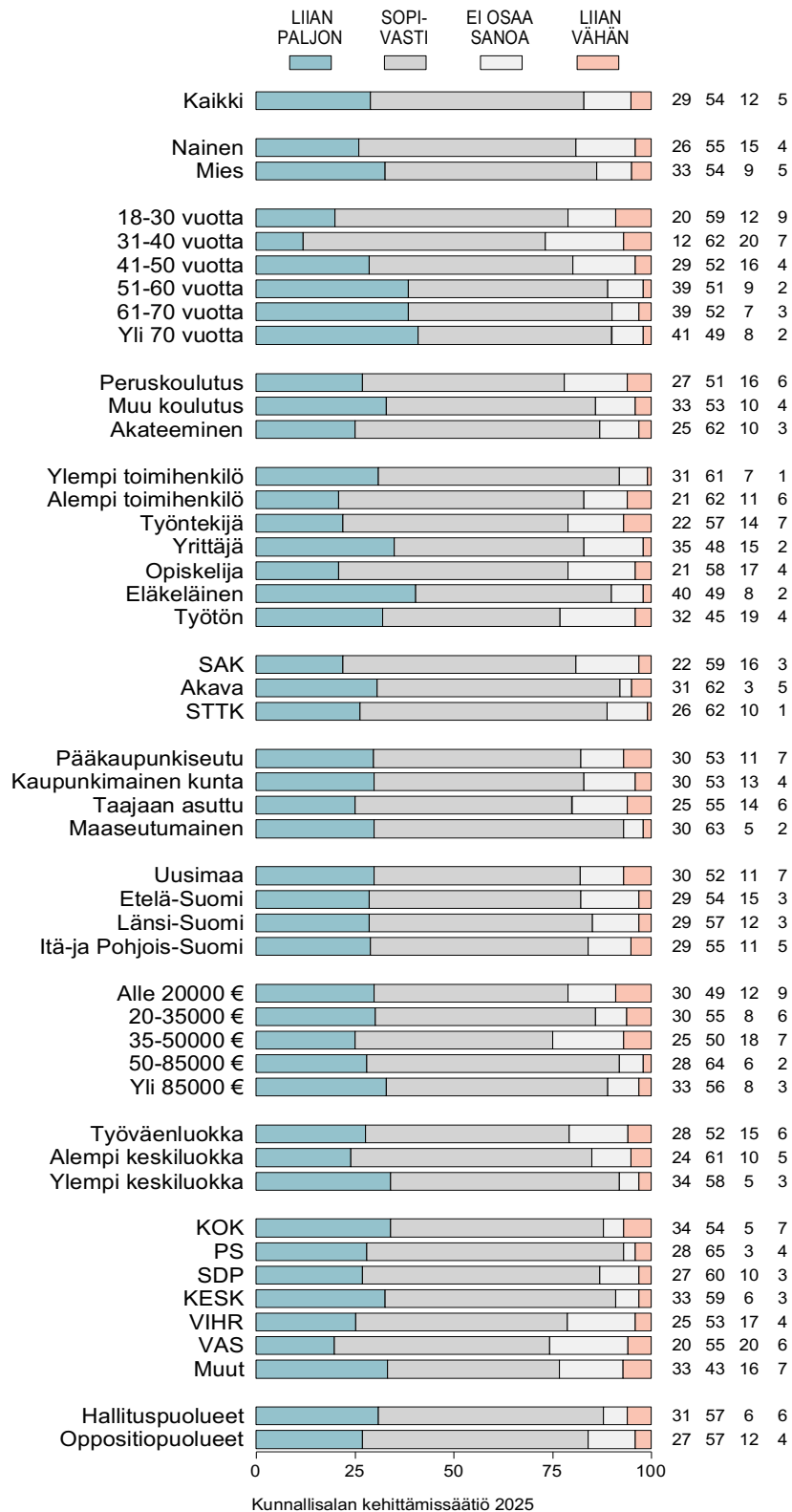
Kuvio 1-7.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 YMPÄRISTÖJÄRJESTÖT JA LUONNONSUOJELIJAT (%).

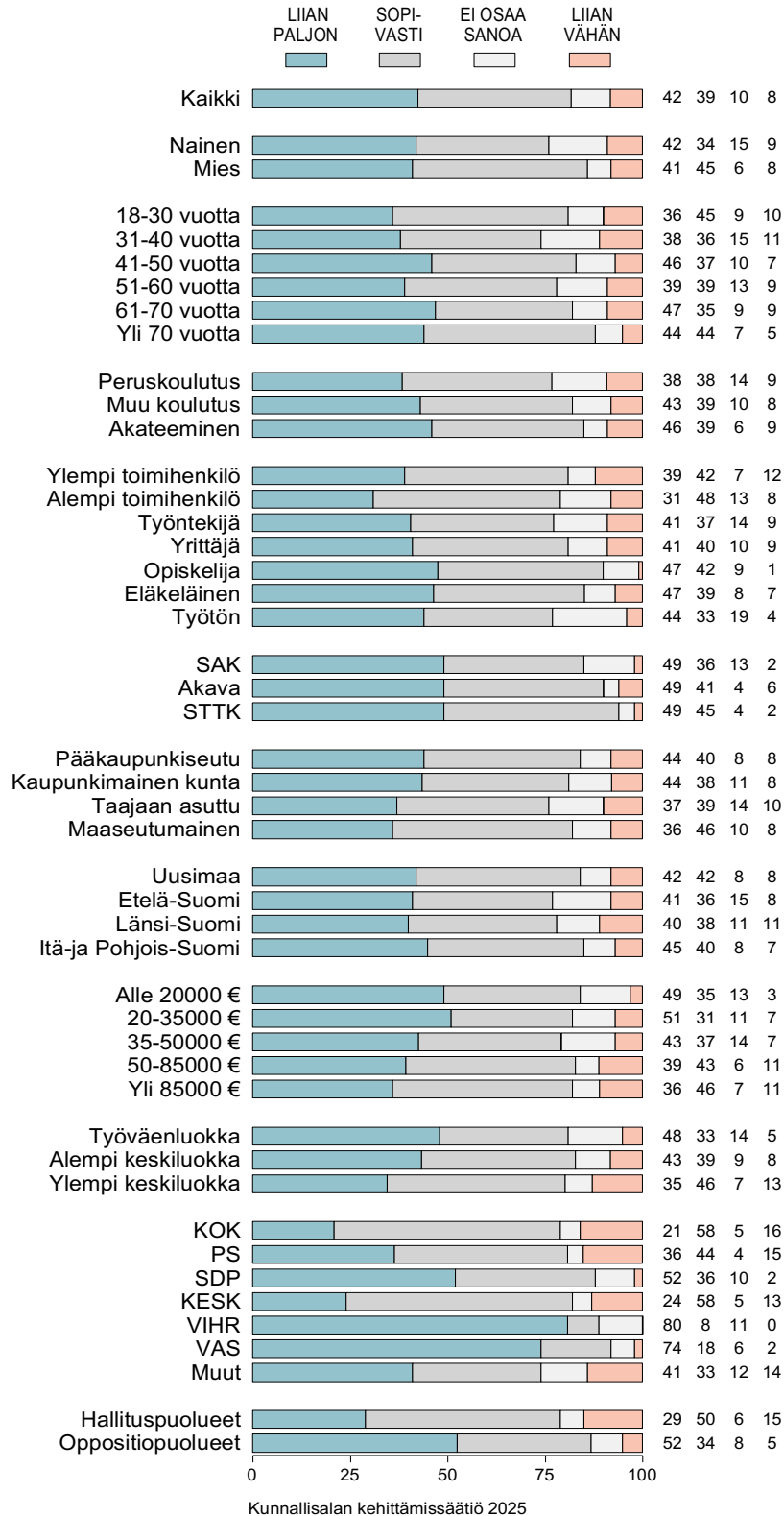
Kuvio 1-8.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 POLIITTISET PUOLUEET (%).

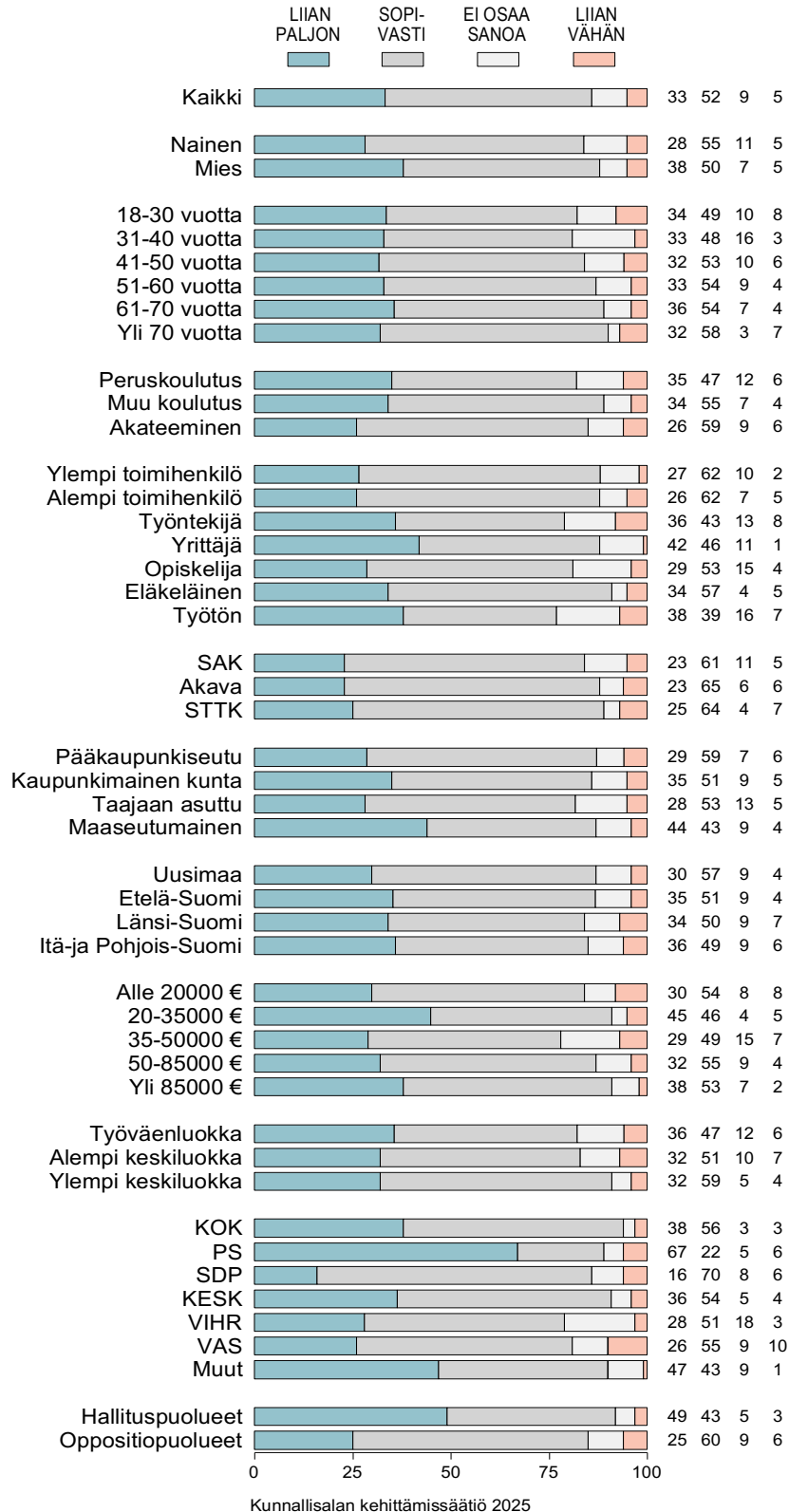
Kuvio 1-9.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 SUURYRITYKSET (%).

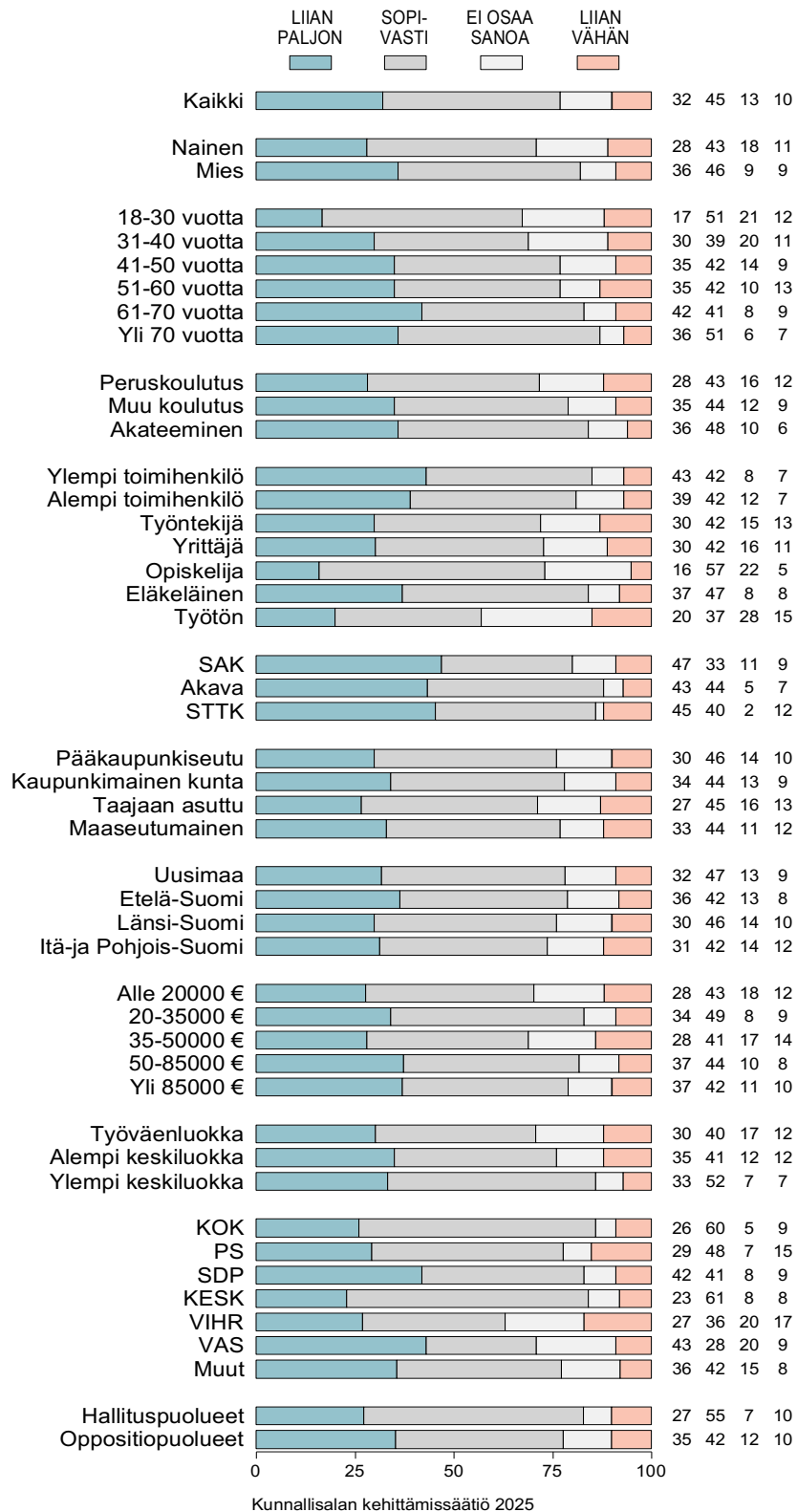
Kuvio 1-10.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 TIEDOTUSVÄLINEET, MEDIA (%)

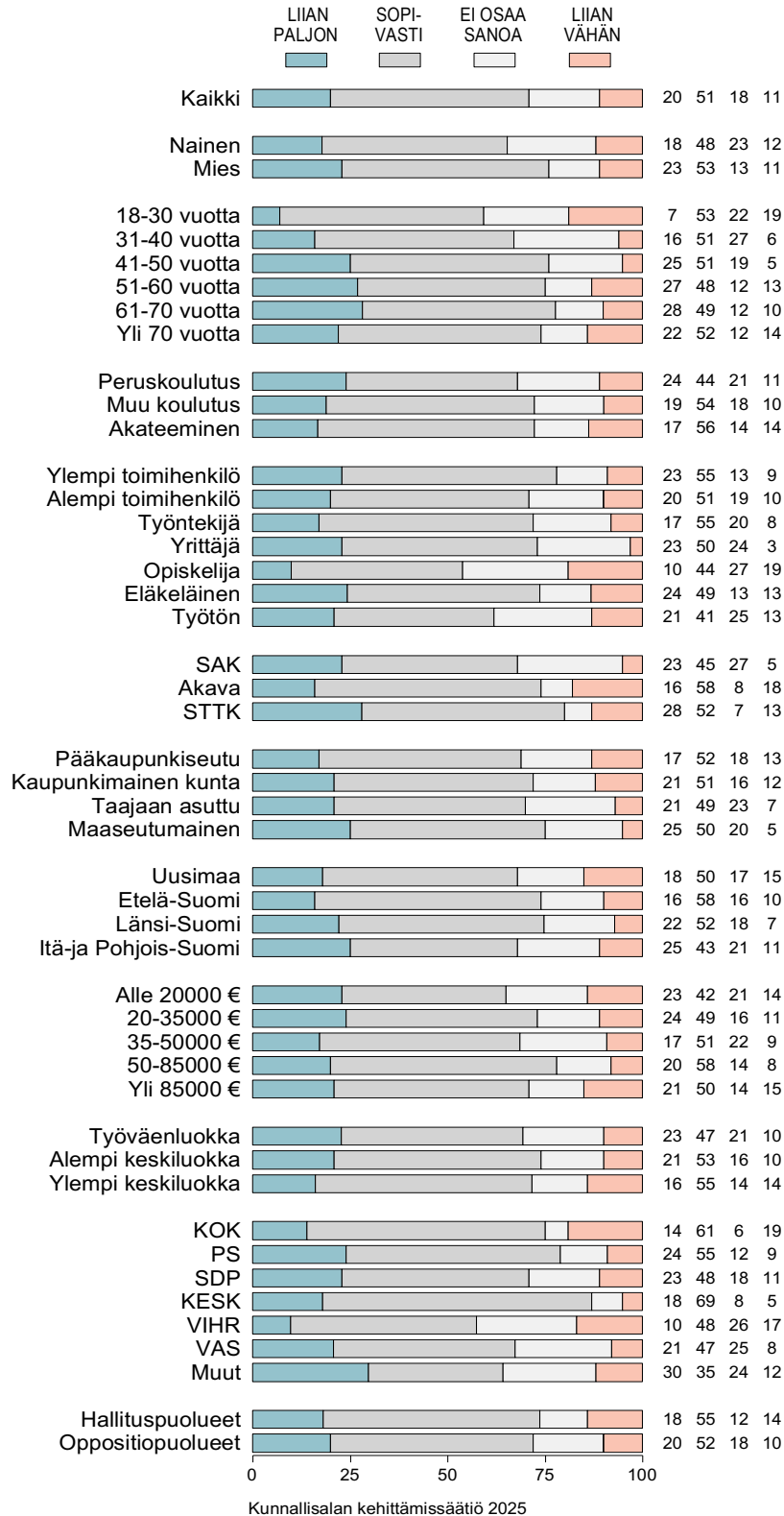
Kuvio 1-11.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 TYÖNANTAJAJÄRJESTÖT JA MUUT ELINKEINOELÄMÄN JÄRJESTÖT (%).

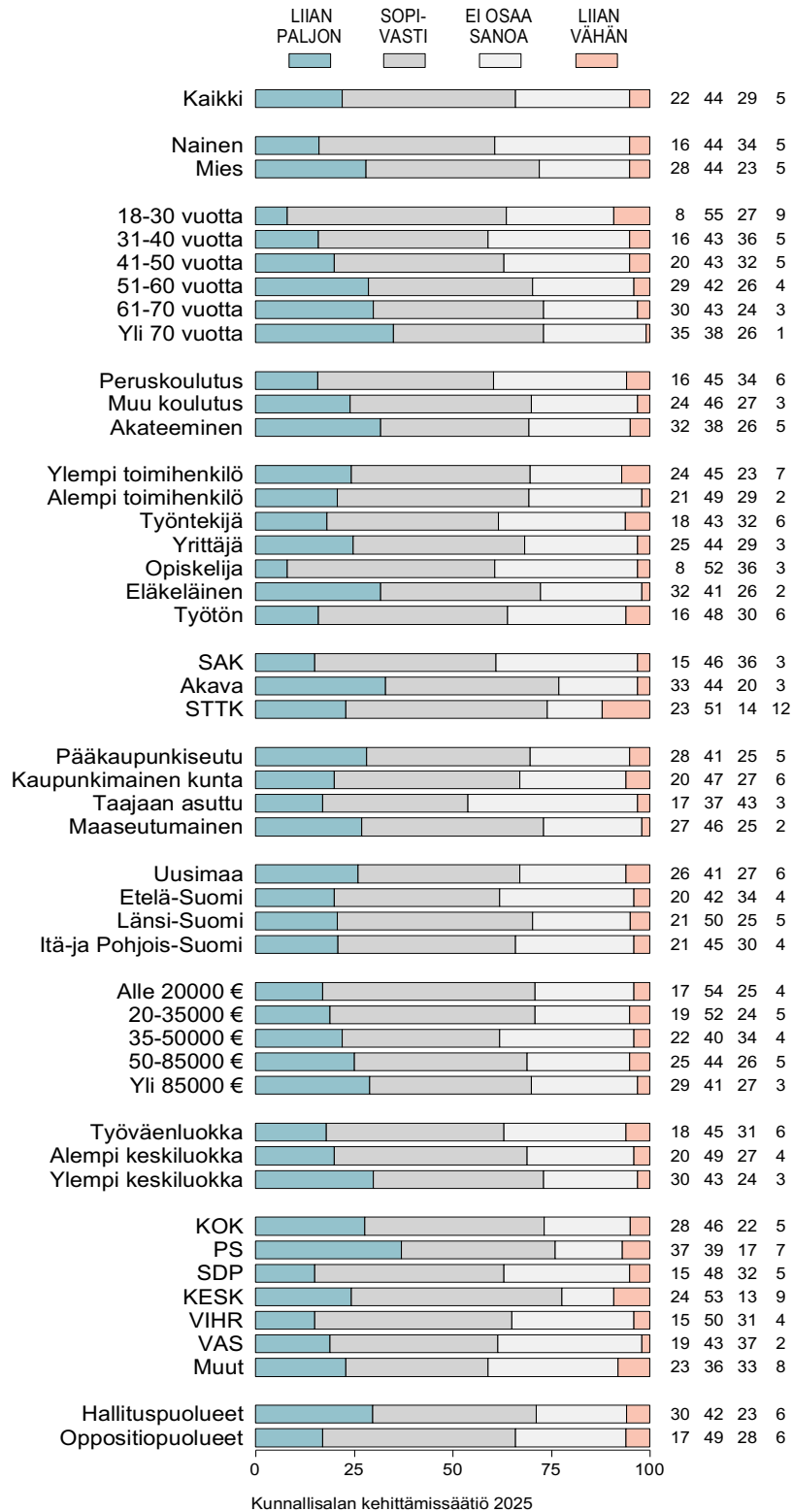
Kuvio 1-12.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 VALTION VIRKAMIEHISTÖ (%).

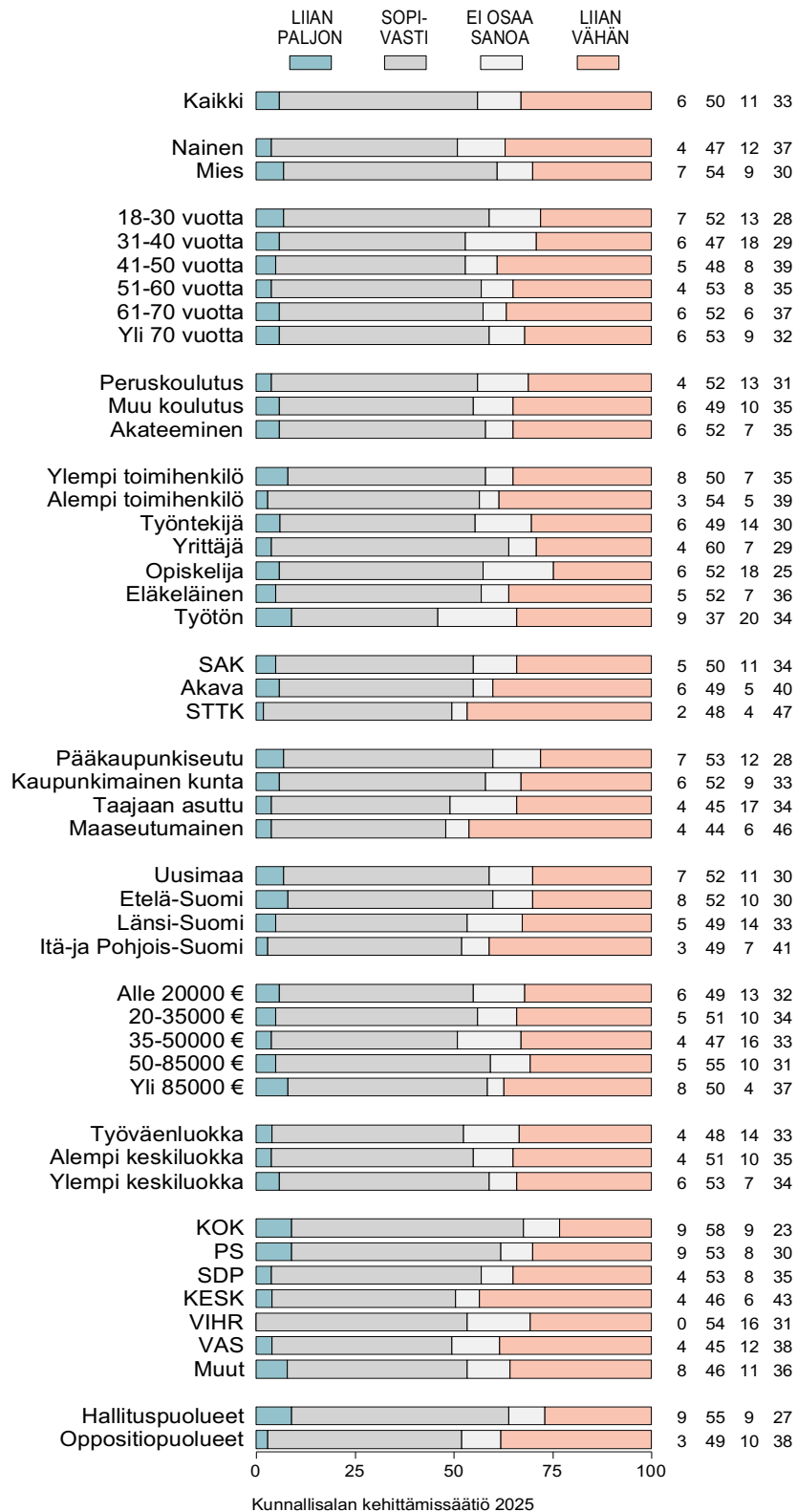
Kuvio 1-13.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 VIESTINTÄTOIMISTOT (%).

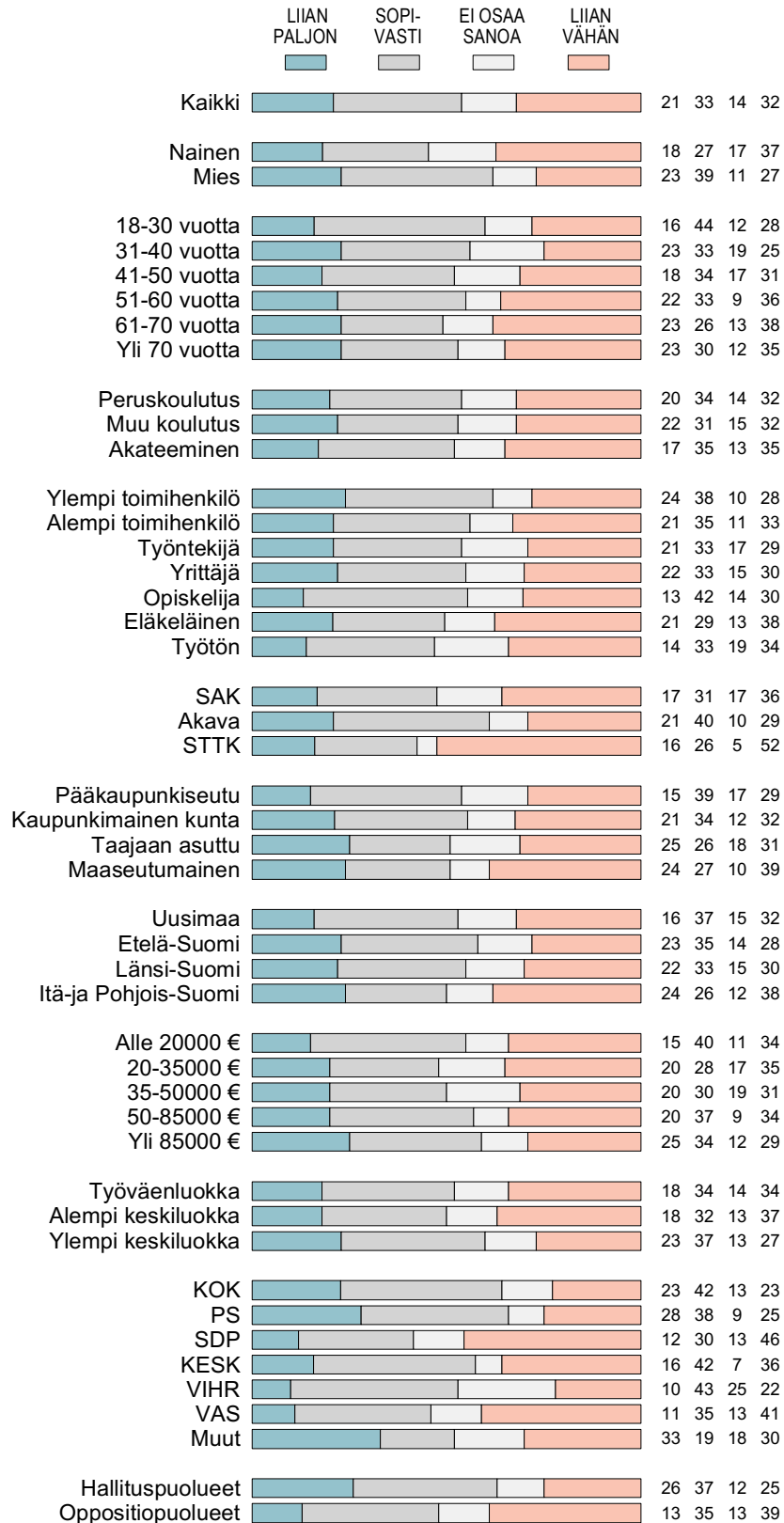
Kuvio 1-14.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 KAUPUNGIT JA KUNNAT (%).

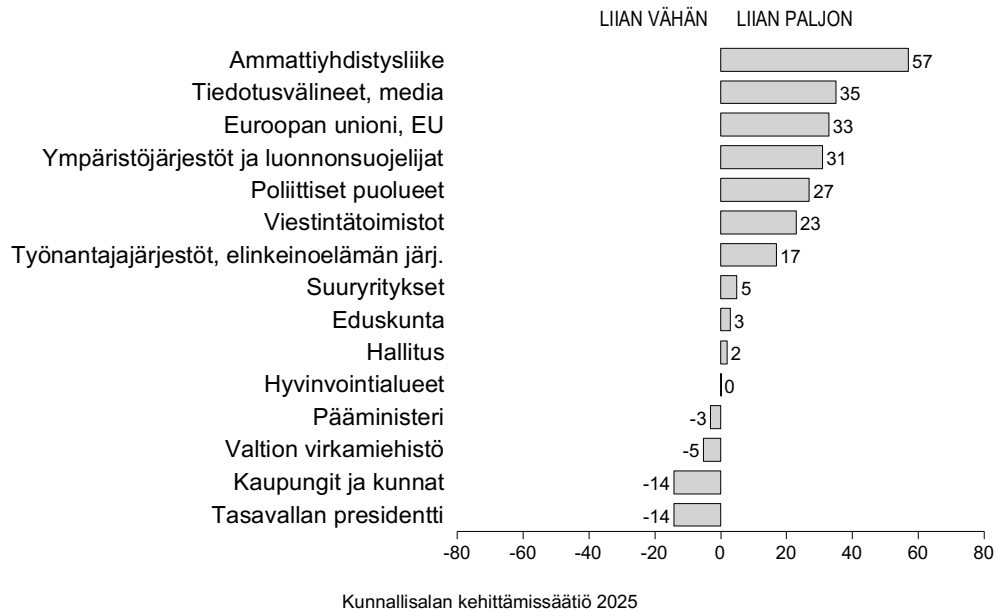
Kuvio 1-15.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME:
 HYVINVOINTIALUEET (%).

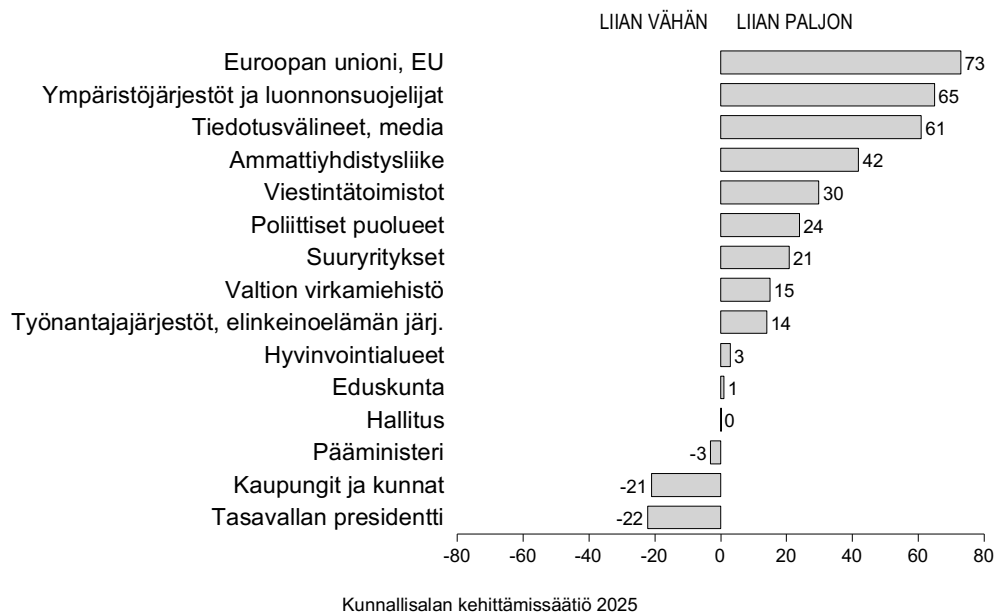
Kuvio 1p1.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: KOKn KANNATAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

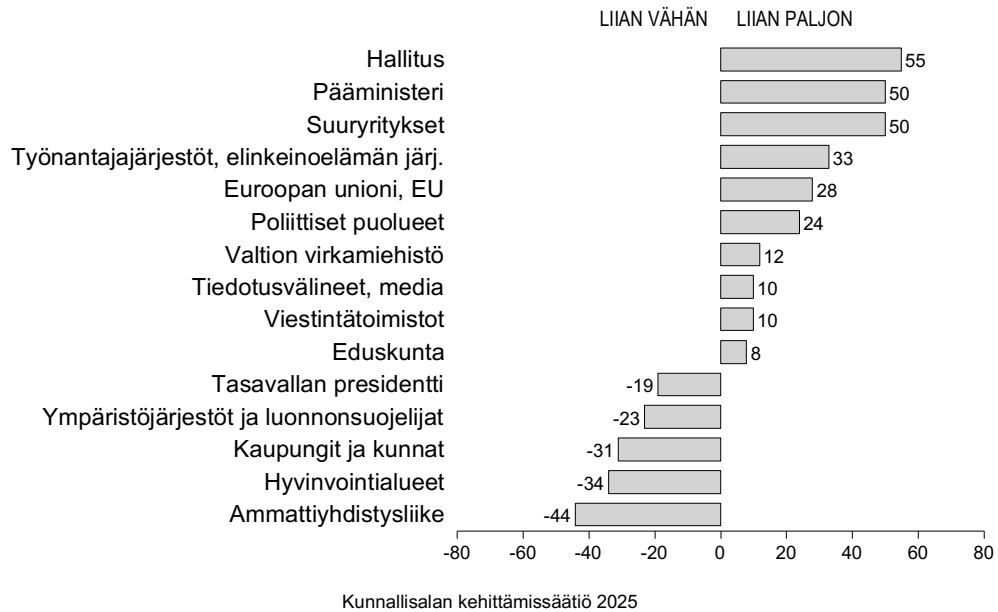
Kuvio 1p2.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: PSn KANNATAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

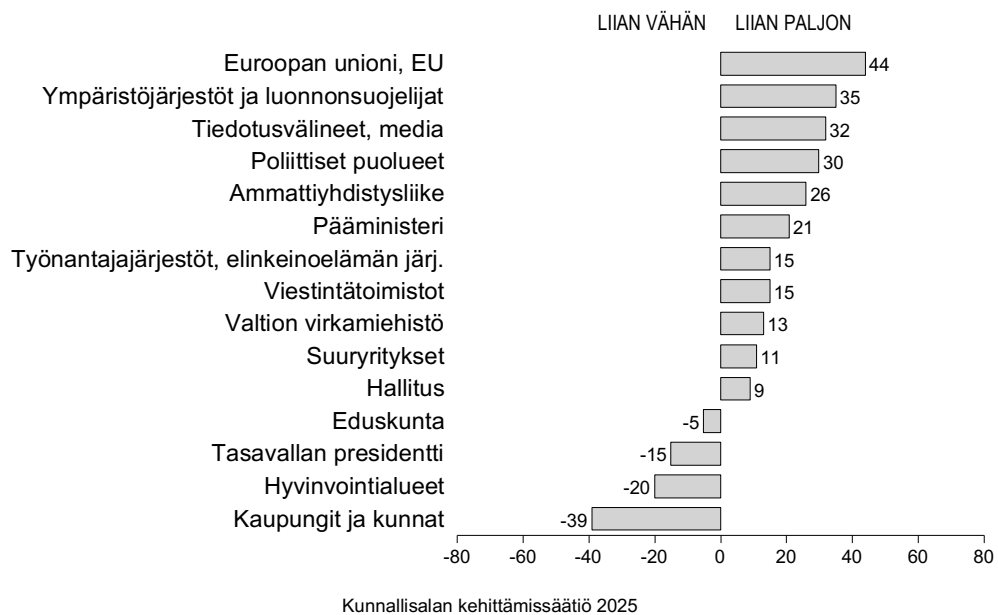
Kuvio 1p3.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: SDP:n KANNATTAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

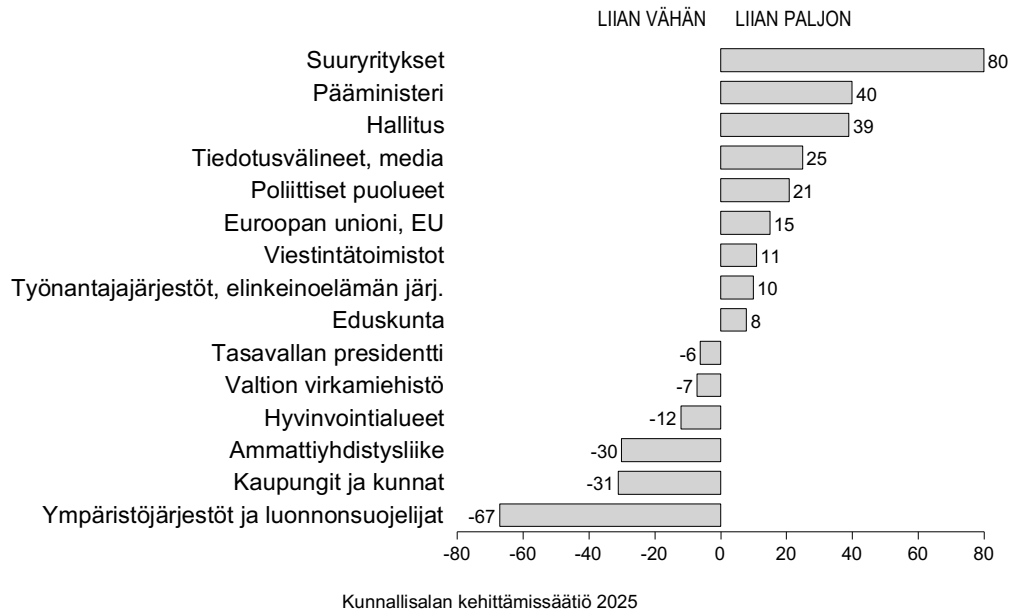
Kuvio 1p4.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: KESK:n KANNATTAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

Kuvio 1p5.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: VIHRRn KANNATTAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

Kuvio 1p6.

MISSÄ MÄÄRIN ERI TAHOILLA ON VAIKUTUSVALTAA MAASSAMME: VASn KANNATTAJIEN ARVIOT (saldoluvut eli 'liian paljon' ja 'liian vähän' -osuuksien erotukset).

